

Sürdürülebilir Turizm Perspektifinden Plogging'in Ele Alınması

Günseli Duman¹

Özet

Plogging, koşu veya hızlı yürüyüş gibi fiziksel aktivitelerle çevredeki atıkların toplanmasını birleştiren çevre dostu bir rekreatif etkinlik olarak tanımlanmaktadır. Bu etkinlik, bireylerin hem fiziksel sağlıklarını desteklemesine hem de çevresel sorumluluk bilincini günlük yaşama entegre etmelerine olanak tanımaktadır. Katılımcılar, doğal çevreyle doğrudan etkileşime geçerek çevresel farkındalıklarını artırmakta ve toplumsal faydayı ön plana çıkaran gönüllülük temelli davranışlarda bulunmaktadır. Türkiye özelinde plogging, üniversiteler, sivil toplum kuruluşları ve özel sektör tarafından organize edilen etkinliklerle uygulanmakta, gençler başta olmak üzere toplumun farklı kesimlerinde çevre bilincini teşvik etmektedirler.

Plogging'in sürdürülebilir turizm açısından önemi, bireysel sağlık ve sosyal faydaların yanı sıra, turistik destinasyonlarda çevresel koruma, sosyal katılım ve ekonomik sürdürülebilirlik hedeflerine hizmet etmesiyle ortaya çıkmaktadır. Bu uygulama, destinasyonların doğal kaynaklarını koruyarak, çevresel etkileri azaltmakta ve katılımcılara sorumlu, deneyim odaklı turizm pratikleri geliştirme olanağı sunmaktadır.

Sonuç olarak, plogging, sürdürülebilir turizm perspektifinde, fiziksel aktivite ve çevre koruma bilincini birleştiren yenilikçi bir uygulama olarak değerlendirilebilir. Bu etkinlik, hem bireylerin fiziksel ve psikolojik iyilik hâlini desteklemekte hem de toplumsal ve çevresel faydaların elde edilmesini sağlayarak doğa turizmi ve ekoturizm alanlarında nitelikli ve kalıcı bir gelişim zemini de oluşturmaktadır.

1 Öğr. Gör. Dr. Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Didim Meslek Yüksekokulu, 0000-0003-3549-3565, gduman@adu.edu.tr

Turizm

Turizm, bireylerin belirli amaçlarla, genellikle kendi günlük yaşam ortamlarından farklı coğrafi alanlara geçici süreyle seyahat etmesini sağlayan sosyo-kültürel bir olgu olarak tanımlanmaktadır (Klijs, 2016). Bu süreç, sadece fiziksel bir hareket olmanın ötesinde, kültürel etkileşim, öğrenme ve deneyim paylaşımını da içermektedir. Turizm, bireylerin entelektüel gelişimini destekleyen, kültürel anlayışı ve empatiyi artıran bir araç olarak değerlendirilmektedir (Uçkun, Uçkun ve Latiff, 2004).

Ekonomik ve toplumsal boyutları açısından turizm, günümüzde ülkelerin büyüme ve kalkınma stratejilerinde merkezi bir role sahiptir. Bahar (2006), turizmi ekonomik katkı sağlayan ve istihdam yaratma potansiyeli bulunan bir sektör olarak tanımlamaktadır. Bu kapsamda, turizm faaliyetleri, hem ulusal ekonomiye döviz girdisi sağlamakta hem de kırsal ve kentsel alanlarda ekonomik çeşitliliğin artmasına katkı sunmaktadır. Turizm aynı zamanda sosyal ve kültürel bir etkileşim platformu olarak işlev görmektedir. İnsanlar, belirli nedenlerle kendi çevrelerinin dışına çıkarak farklı topluluklarla karşılaşmakta ve bu süreçte sosyal bağlarını genişletmekte, kültürel farkındalıklarını artırmaktadır (Duran, 2009). Ziyaretçiler, turistik destinasyonlarda konaklama, ulaşım, yiyecek-içecek ve diğer hizmetlere katkı sağlayarak yerel ekonomiye doğrudan ekonomik değer katmaktadır (UNWTO, 2019).

Sürdürülebilir Turizm

Sürdürülebilir turizm, ziyaretçilerin, turizm endüstrisinin, doğal çevrenin ve ev sahibi toplulukların gereksinimlerini dengeli bir biçimde karşılamayı amaçlayan ve ekonomik, sosyal ile çevresel etkileri bütüncül bir bakış açısıyla değerlendiren bir turizm yaklaşımı olarak tanımlanmaktadır (Durivic ve Loverentjev, 2014). Dünya Turizm Örgütü (WTO), sürdürülebilir turizmin yalnızca kitle turizmi değil, aynı zamanda turizmin tüm özel segmentleri ve farklı destinasyon türleri için uygulanabilir bir ilke olduğunu vurgulamaktadır. Bu anlayış, turizm planlaması ve yönetimi süreçlerinde, kaynak kullanımının etkinliği, çevresel koruma, ekonomik fayda ve toplumsal katılımın eş zamanlı olarak gözetilmesini gerekli kılmaktadır.

Sürdürülebilir turizmin ekonomik boyutu, gelir dağılımının dengelenmesi, yerel istihdamın artırılması ve turizm faaliyetlerinden elde edilen ekonomik kazancın bölgesel kalkınmaya katkı sağlamasıyla doğrudan ilişkilidir. Swarbrooke (1999), bu çerçevede sürdürülebilir turizmin ekonomik faydalarını şu şekilde sıralamaktadır;

1. Turizm faaliyetlerinin ülkeye döviz kazandırması
2. Kırsal ve kentsel alanlarda ekonomik çeşitliliğin desteklenmesi; hizmet sektörü üzerinden yerel sermaye yaratılması
3. Turizme bağlı altyapı ve ulaşım yatırımlarının güçlendirilmesi.

Bu kapsamda turizm, ekonomik açıdan sürdürülebilir kalkınma için kritik bir araç olarak değerlendirilmektedir.

Sosyal açıdan sürdürülebilir turizm, ev sahibi toplulukların yaşam kalitesinin yükseltilmesi ve ziyaretçilerle etkileşimin artırılması yönünden önem taşımaktadır. Kültürel kaynakların korunması ve toplum içi iletişimin güçlendirilmesi, turizm faaliyetlerinin sosyal faydasını artırmaktadır. Kültür turizmi ve topluluk odaklı etkinlikler, yerel halkın katılımını ve aidiyet duygusunu pekiştirirken, ziyaretçilerin çevresel ve toplumsal sorumluluk bilincini geliştirmektedir.

Çevresel boyut ise, doğal ve kültürel kaynakların korunmasını, ekosistemlerin dengeli kullanımını ve turistik etkinliklerin çevresel etkilerinin minimize edilmesini kapsamaktadır. Sürdürülebilir turizm anlayışı, destinasyonların taşıma kapasitesine uygun planlamalar yapılmasını sağlayarak uzun vadeli turizm stratejilerinin oluşturulmasına olanak tanımaktadır. Bu yaklaşım, turizm faaliyetlerinin çevresel, ekonomik ve sosyal hedefleri entegre biçimde yönetilmesini ve destinasyonların hem ziyaretçiler hem de ev sahibi topluluklar açısından sürdürülebilir değerler üretmesini mümkün kılmaktadır.

Çevre Dostu Spor Uygulamalarının Turizmdeki Önemi

Çevre dostu sporlar, fiziksel aktiviteyi çevresel koruma ve sürdürülebilirlik ilkeleriyle bütünleştiren etkinlikler olarak tanımlanabilir. Bu tür uygulamalar, sürdürülebilir turizmin çevresel boyutunun güçlendirilmesinde giderek daha fazla önem kazanmaktadır. Sportif faaliyetlerin turizmle entegrasyonu, destinasyonların sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşmasına katkı sağlamaktadır; spor turizmi etkinlikleri, çevresel, ekonomik ve sosyal etkilerin yönetilmesinde stratejik bir işlev üstlenmektedir. Bu bağlamda spor turizmi, sürdürülebilir destinasyon gelişiminde belirleyici bir araç olarak değerlendirilmektedir (Morfoulaki ve diğerleri, 2023).

Çevre dostu spor uygulamaları, turistler ve yerel halk arasında çevresel duyarlılığın artırılmasına ve doğal alanların korunmasına yönelik davranışların teşvik edilmesine hizmet etmektedir. Sürdürülebilir spor turizmi modelleri üzerine yapılan çalışmalar, geleneksel spor turizmi uygulamalarının çevresel etkilerinin azaltılmasının ve çevresel kapasite ile uyumlu etkinliklerin geliştirilmesinin gerekliliğini vurgulamaktadır (Zhao, 2023). Bu çerçevede

çevresel sürdürülebilirlik, spor etkinliklerini planlarken ve uygularken dikkate alınması gereken temel bir unsur olarak öne çıkmaktadır.

Spor turizmi faaliyetleri, destinasyonlarda çevresel baskıların yönetilmesine katkı sağlarken, yerel sürdürülebilirlik planlarının etkinleştirilmesine de destek vermektedir. Katılımcıların çevre kampanyalarına yönelik tutumlarının, sürdürülebilir davranış niyeti üzerinde etkili olduğu ve çevre dostu spor etkinliklerinin çevresel farkındalığı artırdığı belirtilmektedir (Martins ve diğerleri, 2024).

Doğa ve spor turizmi etkinliklerinin çevresel sürdürülebilirlikle entegrasyonu, destinasyonlarda hem ekolojik hem de ekonomik faydaların elde edilmesini mümkün kılmaktadır. Spor ve çevre etkileşimi, biyolojik çeşitliliğin korunmasına yönelik farkındalığı artırırken, ziyaretçilere zenginleştirilmiş deneyimler sunmaktadır. Bu yaklaşım, sürdürülebilir turizmin temel hedeflerinden biri olan çevresel koruma ile ekonomik sürdürülebilirliği dengeleme olanağı sağlamaktadır (Zhao, 2023).

Plogging

Plogging, İsveççe'de "toplamak" anlamına gelen *plocka up* ile koşu anlamındaki *jogging* sözcüklerinin birleşiminden türeyen ve fiziksel aktivite sürecinde çevrede bulunan atıkların toplanmasını esas alan çevre dostu bir etkinlik olarak tanımlanmaktadır (Raghavan, Panicker ve Emmatty, 2020). Bu uygulama, fiziksel hareketliliği teşvik eden bir spor etkinliği olmanın ötesinde, çevresel sorumluluk bilincinin gündelik yaşama dâhil edilmesini amaçlayan bütüncül bir yaklaşımı kapsamaktadır. Spor ve çevre koruma alanlarını ortak bir zeminde buluşturan plogging, bireylerin hem bedensel sağlıklarını desteklemekte hem de çevresel duyarlılıklarını aktif katılım yoluyla geliştirmelerine olanak tanımaktadır (Lee ve Choi, 2023).

Alanyazında plogging, çevre dostu sporlar ve katılımcı rekreasyon faaliyetleri çerçevesinde ele alınmaktadır. Shinta ve Daihani (2019), plogging'i gönüllülük temelli, yenilikçi ve etkili bir çevre hareketi olarak nitelendirmekte ve bu yönüyle geleneksel çevre eğitimi yaklaşımlarına alternatif bir uygulama sunduğunu vurgulamaktadır. Fiziksel aktivite ile çevresel farkındalığı bütünleştiren bu yapı, bireylerin çevre koruma süreçlerine doğrudan, deneyim temelli ve sürdürülebilir bir biçimde katılım göstermesini mümkün kılmaktadır (Lee ve Choi, 2023).

Çevre dostu sporlar bağlamında değerlendirildiğinde plogging; doğal çevreye saygı, kaynakların korunması ve çevresel farkındalığın geliştirilmesi gibi temel ilkeleri bünyesinde barındırmaktadır (Kim ve Kwon, 2017; Dolles ve Söderman, 2010; Kim ve Lee, 2016). Çevre dostu spor uygulamaları, sportif etkinliklerin çevresel değerlerle bütünleştirilmesi yoluyla hem bireysel

davranış kalıplarının dönüşümünü hem de toplumsal düzeyde sürdürülebilir yaşam pratiklerinin yaygınlaşmasını desteklemektedir. Bu bağlamda plogging, mevcut spor etkinliklerine çevre koruma boyutunun entegre edilmesine yönelik somut ve uygulanabilir bir örnek oluşturmaktadır.

Katılımcı çevre dostu spor etkinlikleri, bireylerin fiziksel aktivite düzeylerini artırmasının yanı sıra psikolojik iyi oluş ve yaşam memnuniyeti üzerinde de olumlu etkiler ortaya koymaktadır (Chae ve Kim, 2022; Choi ve Jung, 2011). Doğal çevreyle etkileşim içinde gerçekleştirilen bu tür faaliyetler, zihinsel yenilenmeyi desteklemekte; gönüllülük temelli yapıları aracılığıyla bireylerde yardımseverlik, toplumsal sorumluluk ve çevresel duyarlılık gibi değerlerin gelişmesine katkı sunmaktadır (Lee ve Choi, 2023; Raghavan, Panicker ve Emmatty, 2020). Ayrıca, bu etkinliklerin sosyal ortamlarda paylaşılması, bireyler arası etkileşimi artırmakta ve yerel çevrenin korunmasına yönelik kolektif farkındalığın güçlenmesine zemin hazırlamaktadır (Kim, Kim ve Chung, 2023). Bu çerçevede plogging katılımcıları, çevre dostu bir spor etkinliğini bilinçli biçimde tercih eden ve bu tercihi hayata geçirmek amacıyla zaman ve emek harcayan bireyler olarak değerlendirilmektedir. Plogging'in çevre dostu bir spor ürünü olarak ele alınması durumunda, bireylerin temel psikolojik ihtiyaçlarının karşılanması, öz belirleme düzeylerinin güçlenmesi ve çevre yanlısı tutumlarının pekişmesi, etkinliğe yönelik sürekli katılım niyetini olumlu yönde etkilemektedir. Bu süreçte çevresel duyarlılığı yüksek bireylerin karar verme mekanizmalarının daha güçlü biçimde yapılandığı ve sürdürülebilir katılım eğiliminin arttığı ifade edilmektedir (Kim, Kim ve Chung, 2023).

Plogging'in Sürdürülebilir Turizm Kapsamında Değerlendirilmesi

Plogging, koşu ile çöp toplama faaliyetlerinin birleşimi sonucu ortaya çıkan ve çevre bilincini teşvik eden bir rekreatif spor uygulaması olarak tanımlanmaktadır (Raghavan, Panicker ve Emmatty, 2020). Bu etkinlik, katılımcılara fiziksel sağlıklarını destekleyen bir hareket alanı sunmasının yanı sıra, çevresel sorumluluk bilincinin günlük yaşama entegre edilmesini sağlayan bütüncül bir yaklaşım ortaya koymaktadır (Lee ve Choi, 2023).

Literatürde plogging, çoğunlukla çevre dostu sporlar ve katılımcı rekreasyon faaliyetleri kapsamında ele alınmaktadır. Shinta ve Daihani (2019), plogging'i gönüllülük temeline dayanan ve yaratıcı bir çevre hareketi olarak tanımlayarak, geleneksel çevre eğitimi yaklaşımlarına alternatif bir yöntem sunduğunu belirtmektedir. Bu uygulama, fiziksel aktiviteyi çevresel farkındalıkla birleştirerek, bireylerin çevre koruma süreçlerine doğrudan ve deneyim temelli katılım göstermesine imkân tanımaktadır (Lee ve Choi, 2023).

Plogging'in temel özellikleri, çevre dostu sporların ana ilkeleri olan doğal çevreye saygı, kaynakların korunması ve çevresel farkındalığın artırılması ile doğrudan ilişkilidir (Kim ve Kwon, 2017; Dolles ve Söderman, 2010; Kim ve Lee, 2016). Bu bağlamda plogging, spor etkinliklerine çevre koruma boyutunun entegre edilmesine örnek teşkil etmekte ve sürdürülebilir turizmin hedefleriyle uyumlu bir uygulama olarak değerlendirilmektedir.

Katılımcı çevre dostu sporlar, bireylerin fiziksel aktivite düzeylerini artırmanın yanı sıra, psikolojik iyi oluş ve yaşam memnuniyeti üzerinde de olumlu etkiler göstermektedir (Chae ve Kim, 2022; Choi ve Jung, 2011). Doğayla etkileşim içinde gerçekleştirilen bu tür etkinlikler, zihinsel dinlenmeyi desteklemekte ve gönüllülük temelli yapıları aracılığıyla yardımseverlik, toplumsal sorumluluk ve çevresel farkındalık gibi değerlerin gelişmesine katkı sağlamaktadır (Lee ve Choi, 2023; Raghavan, Panicker ve Emmatty, 2020). Ayrıca, plogging etkinliklerinin paylaşılması sosyal bağları güçlendirmekte ve yerel çevrenin korunmasına yönelik kolektif farkındalığı artırmaktadır (Kim, Kim ve Chung, 2023).

Sürdürülebilir turizmde, çevresel, ekonomik ve sosyal hedefler arasında denge kurmak temel bir gerekliliktir. Turizm faaliyetleri, yerel topluluklara ekonomik fayda sağlarken, doğal kaynakların aşırı kullanımı ve çevre kirliliği gibi riskleri de beraberinde getirmektedir. Bu nedenle, plogging gibi yenilikçi uygulamalar, turizm destinasyonlarının çevresel sürdürülebilirliğini desteklemede kritik bir rol oynamaktadır (Baloch ve diğerleri, 2022; Streimikiene ve diğerleri, 2021).

Plogging katılımcıları, çevre dostu bir spor etkinliğini bilinçli olarak tercih eden ve bu tercihi gerçekleştirmek için zaman ve emek harcayan bireyler olarak değerlendirilebilir. Etkinliğe katılım sürecinde temel psikolojik ihtiyaçların karşılanması, öz-belirleme düzeylerinin güçlenmesi ve çevre yanlısı tutumların pekişmesi, plogging'e sürekli katılım niyetini olumlu yönde etkilemektedir. Çevresel duyarlılığı yüksek bireylerin karar verme mekanizmalarını daha etkin kullanması, sürdürülebilir katılımın artmasına olanak sağlamaktadır (Kim, Kim ve Chung, 2023).

Plogging'in Bireylere Sağlamış Olduğu Faydaların Ele Alınması

Plogging, sportif etkinlik niteliği taşıırken fiziksel aktiviteyi çevresel sorumlulukla bütünleştiren çevre dostu bir davranış biçimi olarak da açıklanabilir. Koşu ve yürüyüş gibi aerobik hareketlerle atık toplama pratiğini birleştiren bu etkinlik, katılımcıların bedensel aktivitelerini artırmakta ve çevresel farkındalıklarını geliştirmektedir (Kim, Kim ve Chung, 2023). Alanyazın incelendiğinde ekolojik spor etkinliklerine katılım sağlamanın bireyler arasındaki sosyal bağları güçlendirdiği, gönüllülük etkileşimini artırdığı

görülmüştür. Araştırmacılar tarafından yapılan bir araştırmada; plogging'in katılımcılarının sosyal etkileşim deneyimini sürdürülebilir davranış niyetiyle ilişkilendirdiğini tespit edilmiştir (Kim, Kim ve Chung, 2023).

Fiziksel sağlık açısından plogging, klasik spor etkinlikleri ile benzer yararlar sağlamaktadır. Düzenli bedensel aktivite kardiyorespiratuar dayanıklılığı artırmakta, kas ve iskelet sistemini güçlendirmekte ve genel fiziksel yeterliliği yükseltmektedir. Plogging sırasında gerçekleştirilen eğilme, çömelme ve bükülme hareketleri, egzersiz yoğunluğunu artırmakta ve yürüyüş ya da koşuya kıyasla daha geniş bir kas grubunu çalıştırmaktadır. Doğayla etkileşim içinde yapılan bu tür aktiviteler, stres düzeylerini azaltmakta, zihinsel dinlenmeyi desteklemekte ve yaşam memnuniyetini artırmaktadır (Torres ve diğerleri, 2025).

Sosyal psikoloji literatürü incelendiğinde ise, rekreasyonel ve çevre odaklı spor etkinliklerinin fiziksel faydaların yanı sıra psikososyal faydalar da sunduğu görülmüştür. Gönüllülük temelli faaliyetler, bireylerde toplumsal sorumluluk, çevresel duyarlılık ve kolektif eylem bilincinin gelişimine katkı sağlamaktadır. Plogging, çevre bilinci kazanımını desteklerken katılımcıların toplumla uyum ve aidiyet duygularını güçlendirmekte, sosyal bağların pekişmesine aracılık etmektedir (Martínez-Mirambell ve diğerleri, 2023). Bu bağlamda plogging, fiziksel ve psikolojik sağlık kazanımlarını çevresel ve toplumsal sorumluluk bilinciyle birleştiren bütüncül bir rekreatif etkinlik olarak değerlendirilmektedir. Etkinlik, sürdürülebilir turizm ve çevre dostu davranışların teşvik edilmesinde önemli bir araç olarak öne çıkmaktadır.

Rekreatif Bir Etkinlik Olarak Plogging'in Türkiye Açısından Ele Alınması

Rekreasyon, bireylerin serbest zamanlarını bilinçli bir şekilde yapılandırarak fiziksel ve zihinsel iyilik hâlini destekleyen, sosyal ilişkileri güçlendiren ve kişisel doyumunu artıran etkinlikler bütünü olarak açıklanırken, bireylerin stresle başa çıkma becerilerini geliştiren, yaşam doyumunu yükselten aktivitelerin tümü olarak açıklanmaktadır (Bulut, 2025a; Bulut, 2025b). Bu çerçevede plogging, koşu veya yürüyüş gibi fiziksel aktiviteleri çevre koruma davranışıyla birleştiren çevre dostu bir spor uygulaması olarak öne çıkmaktadır. İlk olarak 2016 yılında İsveç'te ortaya çıkan ve koşarken çöpleri toplamayı hedefleyen plogging, kısa sürede dünya genelinde yaygınlaşmıştır. Türkiye'de de bu uygulama, spor ve çevre bilincini bir araya getiren çeşitli etkinliklerle uygulanmaktadır. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, "Sıfır Atık İçin Koşuyoruz" temasıyla düzenlediği plogging şampiyonaları aracılığıyla katılımcılara hem fiziksel aktivite yapma

hem de çevresel temizlik sağlama fırsatı sunulmuştur (T.C. Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı, 2024).

Ülkemizde plogging'in yaygınlaşmasında özel sektör ve sivil toplum kuruluşlarının rolü de önemlidir. Nestlé Türkiye gönüllüleri, Karacabey'de düzenledikleri etkinliklerde spor ve çevre temizliğini entegre ederek katılımcıların doğal alanlarda aktif olmalarını ve ekosisteme katkıda bulunmalarını sağlamıştır (Nestlé, 2019). Benzer şekilde Gençlik ve Spor Bakanlığı, 5 Haziran Dünya Çevre Günü kapsamında “Daha Yeşil Bir Dünya İçin Koş” sloganıyla plogging etkinlikleri düzenleyerek gençler arasında sürdürülebilir çevre farkındalığı teşvik edilmiştir. Bu etkinliklerde gönüllü gençlik merkezi katılımcıları hem fiziksel aktivite yapmakta hem de doğal alanlarda çöpleri toplayarak çevresel sorumluluk bilincini güçlendirmektedirler (T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı, 2022).

Tüm bunlardan hareketle plogging, fiziksel aktivite odaklı bir spor olmasının ötesinde, çevresel duyarlılığı artıran, toplum sağlığı ve çevre koruma bilincini destekleyen bütüncül bir rekreatif etkinlik modeli olduğunu göstermektedir.

SONUÇ

Plogging, koşu veya yürüyüş sırasında çevredeki atıkları toplama eylemini içeren çevre dostu bir spor uygulamasıdır. Bu etkinlik, sürdürülebilir turizmin temel ilkeleriyle uyumlu olarak hem fiziksel aktiviteyi teşvik etmekte hem de çevresel farkındalığı artırmaktadır. Katılımcılar, doğa ile etkileşim kurarken sosyal bağlarını güçlendirmekte, gönüllülük temelli davranışlarla toplumsal faydaya da katkılar sunmaktadırlar.

Türkiye’de üniversiteler, sivil toplum kuruluşları ve özel sektör aracılığıyla uygulanan plogging etkinlikleri, spor ve çevresel bilinçlendirmeyi bir araya getirmekte, sürdürülebilir turizm hedeflerine hizmet etmektedir. Plogging, hem bireylerin fiziksel ve zihinsel sağlığını desteklemekte hem de turistik destinasyonlarda çevresel korumayı güçlendirmektedir. Bu yönüyle, sürdürülebilir turizm bağlamında deneyim odaklı ve çevreye duyarlı bir rekreatif uygulama olarak değerlendirilmektedir.

Kaynakça

- Avecillas-Torres, I., Herrera-Puente, S., Galarza-Cordero, M., Coello-Nieto, F., Farfán-Pacheco, K., Alvarado-Vanegas, B., ... ve Espinoza-Figueroa, F. (2025). Nature tourism and mental well-being: Insights from a controlled context on reducing depression, anxiety, and stress. *Sustainability*, 17(2), 654.
- Bahar, O. (2006). Turizm sektörünün Türkiye'nin ekonomik büyümesi üzerindeki etkisi: VAR analizi yaklaşımı. *Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, 13(2), 137-150.
- Baloch, Q. B., Shah, S. N., Iqbal, N., Sheeraz, M., Asadullah, M., Mahar, S. ve Khan, A. U. (2023). Impact of tourism development upon environmental sustainability: A suggested framework for sustainable ecotourism. *Environmental Science and Pollution Research*, 30(3), 5917-5930.
- Bulut, Ç. (2025a). *Türkiye'de SUP board turizminin yükselen popüleritesi*. İçinde E. A. Uluç, S. Uluç, M. B. Karademir & M. Yönel (Ed.), Spor Bilimleri Araştırmaları II. Gaziantep: Özgür Yayınları.
- Bulut, Ç. (2025b). Rekreatif amaçlı Stand Up Paddle Board yapan bireylerin görüşlerinin incelenmesi. *ADÜ Spor Bilimleri Dergisi*, 2(1), 54-70.
- Chae, S. W. ve Kim, J. K. (2022). The effects of motivation of plogging participants on participation efficacy, self-esteem and life satisfaction. *Korean Journal of Sport Science*, 31, 417-431.
- Choi, S.-B. ve Jung, W. J. (2011). The models to predict pro-environment behavior based on the theory of planned behavior of leisure recreation participants. *Korean Journal of Sport*, 9, 153-165.
- Dolles, H. ve Söderman, S. (2010). Addressing ecology and sustainability in mega-sporting events: The 2006 Football World Cup in Germany. *Journal of Management & Organization*, 16, 587-600.
- Duran, E. (2009). *Sürdürülebilir turizm kapsamında toplumsal ve kültürel kimliğin korunması: Gökçeada örneği* (Doctoral dissertation). Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Kim, J., Kim, S. ve Chung, J. (2023). Examining the relationship between pro-environmental attitudes, self-determination, and sustained intention in eco-friendly sports participation: A study on plogging participants. *Sustainability*, 15, 1180.
- Kim, M. ve Kwon, W. (2017). The effects of perceived environmental consciousness on the image of an eco-friendly sports apparel brand and purchase attitude. *Journal of Korean Society of Wellness*, 12, 63-74.
- Kim, S. J. ve Lee, S. I. (2016). The effects of green consumers' characteristics on company image and purchase intention of green marketing sport products companies. *Korean Society of Sport Science*, 25, 739-759.

- Klijs, J. (2016). *Tourism, income, and jobs: Improving the measurement of regional economic impacts of tourism*. Wageningen University and Research.
- Lee, W. ve Choi, Y. (2023). Examining plogging in South Korea as a new social movement: From the perspective of Claus Offe's new social movement theory. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 20, 4469.
- Martínez-Mirambell, C., Boned-Gómez, S., Urrea-Solano, M. ve Baena-Morales, S. (2023). Step by step towards a greener future: The role of plogging in educating tomorrow's citizens. *Sustainability*, 15(18), 13558.
- Martins, R., Pereira, E., Rosado, A., Marôco, J., McCullough, B. ve Mascarenhas, M. (2024). Sport tourism spectators' environmental sustainability intentions in an international surfing event. *Revista Turismo & Desenvolvimento/Journal of Tourism & Development*, 45.
- Morfolaki, M., Myrovali, G., Kotoula, K. M., Karagiorgos, T. ve Alexandris, K. (2023). Sport tourism as driving force for destinations' sustainability. *Sustainability*, 15(3), 2445.
- Nestlé. (2019). Nestlé çevre gönüllülerinden spor ve çevre temizliğini birleştiren etkinlik: Plogging. <https://www.nestle.com.tr/medya/basin-bultenleri/nestle-cevre-gonullulerinden-spor-ve-cevre-temizligini-birlestiren-etkinlik-plogging?utm>
- Raghavan, R., Panicker, V. V. ve Emmatty, F. J. (2020). Posture based assessment of plogging activity. In *Proceedings of the 2020 International Conference on System, Computation, Automation and Networking (ICSCAN)* (ss. 1–5). IEEE.
- Shinta, A. ve Daihani, D. U. (2019, June). The implementation of creative civic education on waste management to strengthen national resilience. In *12th International Indonesia Forum Conference*, National Cheng Kung University, Tainan, Taiwan (Vol. 26).
- Siregar, D. R., Barlian, E., Dewata, I., Syah, N., Komaini, A., Insani, M., ... ve Febrina, S. (2025, June). Plogging as a promotion of sustainable environmental ideology through sports. In *IOP Conference Series: Earth and Environmental Science* (Vol. 1510, No. 1, p. 012011). IOP Publishing.
- Streimikiene, D., Svagzdiene, B., Jasinskis, E. ve Simanavicius, A. (2021). Sustainable tourism development and competitiveness: The systematic literature review. *Sustainable Development*, 29(1), 259–271.
- T.C.Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı. (2024). Hemsporyaptılarhemdeçevreyitemizlemekiçinyarıştılar.https://www.iletisim.gov.tr/turkce/yerel_basin/detay/hem-spor-yaptilar-hem-de-cevreyi-temizlemek-icin-yaristilar
- T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı. (2022). Gençlik ve Spor Bakanlığı'ndan Dünya Çevre Günü'nde "Plogging" etkinliği. <https://gsb.gov.tr/tr/haber-de>

tay/262702-genclik-ve-spor-bakanligindan-dunya-cevre-gununde-plog-
ging-etkinligi

Uçkun, C. G., Uçkun, S. ve Latif, H. (2004). *Turizmde etik*. Sakarya: Sakarya Kitabevi.

UNWTO. (2019). *United Nations World Tourism Organization*. <http://cf.cdn.unwto.org/sites/all/files/docpdf/glossaryenrev.pdf>

Zhao, H. L. (2023). Research on the environmental science and sustainable sport development the perspective of geological ecology. *Journal of King Saud University-Science*, 35(3), 102564.